

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ**

**XX МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
ІМЕНІ ЗАСНОВНИКА КИЇВСЬКОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВАЛЕРІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА ПОКАНЕВИЧА**

**«РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА – МАЙБУТНЬОГО
ФАХІВЦЯ»**

***Матеріали XX міжнародної наукової конференції
Київ, 25 листопада 2020 року***

КИЇВ 2020

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВНЕ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ДИТЯЧОЇ ХІ- РУРГІЇ

У статті представлені питання впровадження особистісно орієнтованої системи навчання та виховання студентів вищих медичних навчальних закладів.

Ключові слова: особистісно орієнтоване навчання та виховання, вищий медичний навчальний заклад.

Сучасні інтеграційні процеси впливають на підвищення статусу особистісного орієнтування як важливого засобу комунікації та навчального предмета, що вимагає реформування освіти на різних її ланках. Та є відповіддю на запит в соціумі на повноцінне право особистості на освіту з урахуванням особливостей, інтересів та здібностей [1, с.50-78; 6, с.231-237].

Перш за все за останні декілька років, система вищої медичної освіти ставить перед собою завдання з підготовки молодих фахівців, які володіють не лише теоретичними знаннями за обраним фахом, але і здатних опанувати спеціальності, що потребує додаткового навчання, готових впроваджувати нові технології в практичну охорону здоров'я і при цьому зберегти і примножити загальнолюдські компетенції [3, с.18-19; 5, с.5-6].

В основі особистісної орієнтації освіти виділяють філософський, психологічний, педагогічний, соціально-педагогічний, соціологічний підходи.

За даними багатьох авторів, вирішення особистісної орієнтації у освіті полягає в визначенні ролі особистості педагога та особистості учня. На самперед, педагогічна структура передбачає, що в центрі знаходиться студент; підготовка відбувається за індивідуальними навчальними планами, перевага віддається активним методам навчання, збільшується частка їх самостійної роботи, але під контролем викладача [2, с. 111-114; 5, с. 5-6].

Мета - проаналізувати впровадження особистісно орієнтованої системи навчання та виховання студентів вищих медичних навчальних закладів.

Підхід з використанням принципів особистісно-орієнтовного навчання спрямованого на виявлення індивідуальних якостей кожного студента, притаманних лише йому здібностей сприяє найповнішій їх реалізації не лише у процесі навчання у ВНЗ, а і в подальшому житті впровадженій на кафедрі дитячої хірургії та анестезіології з моменту її заснування. На кафедрі проходять навчання студенти 5 та 6 курсів медичного та педіатричного факультетів.

На п'ятому курсі студенти одержують необхідний обсяг знань з повного обстеження хворих з хірургічною патологією. Протягом навчальних занять студенти п'ятого курсу поряд з патологією що зустрічаються і у дорослих, вивчають хірургічні захворювання, які притаманні переважно дитячому організму, аспекти їх патогенезу у дітей. Знайомляться з принципами їх сучасної лабораторної, інструментальної діагностики та методами лікування. Ще одним розділом особистісно-пізнавальної роботи студентів 5 курсу з циклу "гостра хірургічна патологія у дітей" є самостійний огляд хворого з відповідною патологією та написанням учбової історії хвороби. По завершенню студент захищає історію хвороби, що проводиться завідувачим кафедрою на останньому занятті циклу, де студент в повній мірі розкривається як особистість і показує свою орієнтованість у етіології, патогенезі, особливостях перебігу, клініки та принципах сучасної діагностики цього захворювання у конкретної дитини, наданні їй невідкладної допомоги та лікуванні згідно протоколів.

Протягом старших курсів, особливо субординатура, ступінь навчання ґрунтується на особистісно-орієнтований підхід і зорієнтований на високу професійну та наукову підготовку майбутніх фахівців. Тоді як, рівень підготовки студентів на перших курсах акцентує увагу більш на перенесенні навчальної діяльності на пізнавальну діяльність студентів. На старших курсах в навчальний процес включені заняття, які проводяться в проблемно-модульному ключі з елементами досліджень. Тільки на 6 курсі формується особистість майбутнього лікаря в повній відповідності з вимогами.

Студенти 6-го курсу працюють у відділеннях з різними дитячими хірургічними патологіями з безпосередньою участю лікуючого лікаря і під керівництвом викладача: огляд пацієнта; проводити всі допоміжні методи дослідження; виконують лікувально-діагностичні маніпуляції. Не менш важливим під час занять на 6-му курсі є консолідація практичних навичок, але не на рівні

знайомства, що було дозволено в попередніх курсах. Тут мова йде про закріплення практичних навичок і здібностей, методів їх використання в повсякденній роботі.

Заняття на останньому курсі максимально наближені до практичної діяльності лікарів. Кожне заняття починається з аналізу конкретних історій хвороби (тематичних). Викладач виступає в ролі консультанта та організатора цього процесу, прагне отримати від учнів всебічні відповіді на деонтологічні, моральні та етичні питання. Таким чином можна уточнити перспективи кожного випускника і, у разі необхідності, внести корективи в хід його міркувань. Однією з найпоширеніших активних форм практичної підготовки є ділові та рольові ігри, а також ситуаційні завдання. У ході таких досліджень моделюються конкретні ситуації, в яких студенти навчаться вирішувати і адекватно реагувати на зміни в принципах діагностики, принципи лікування та профілактики.

Рольова гра має як навчальні, так і контрольні аспекти. Сценарій яких ведеться безпосередньо викладачем, який визначає діагноз (один або кілька) вигаданого пацієнта, що є мінімальною інформацією, яку необхідно передати студенту, який буде грати роль «носія інформації» про пацієнта. Вся інша інформація про пацієнта, а саме: скарги, історія, об'єктивні, лабораторні та інструментальні дані, студент самостійно вибирає відповідно до свого розуміння проблеми, відповідаючи на питання однокласників [4, с. 49-51]. Викладач під час гри має можливість оцінити не відповіді на питання, а дії кожного учня, цілком однозначно наслідуючи реальну ситуацію. Таким чином, студенти залишаючись в рамках навчального процесу, виконують конкретні дії.

Протягом проведення ситуаційних завдань виявляються особисті інтереси студентів, їхні позитивні риси та багато сформованих умінь і навичок. Саме під час таких занять вчитель не надає готових знань, а ставить проблему для студентів, створює ситуацію і заохочує їх шукати шляхи та методи їх вирішення, у пошуках яких студент просто набуває не тільки знання, а також практичні навички. Цей метод особливо підходить для розвитку навичок розпізнавання, розуміння мотивів та прийняття на цій основі раціональних і відповідальних рішень.

Метод моделювання конкретних ситуацій, що має дві форми: попередньо підготовлене моделювання та імпровізація, яке в порівнянні з першим, виявляється як би випадково і несподівано, також дійсне. Наприклад, моделювання ситуації надання невідкладної допомоги дитині з синдромом абдомінального болю від стаціонарного рівня до спеціалізованого рівня. Водночас, у процесі обговорення студенти створюють складні життєві ситуації і разом з викладачем вирішують їх у ігрових формах.

Рольові ігри також можуть відбуватися з використанням комп'ютерних технологій. Використовуючи цю методику, студентам показують різні клінічні симптоми, що визначаються протягом фізикального обстеження дитини або рентген картину різноманітних хірургічних хвороб, повідомляють додаткові дані з анамнезу та клінічної картини, пропонується провести попередній діагноз, виділити патогномонічні симптоми, провести диференційний діагноз подібні захворювання, а також визначають тактику ведення, невідкладну допомогу і подальше лікування хворого. Це допомагає продемонструвати різні варіанти розвитку клінічних ситуацій, що сприяє більш міцному засвоєнню навчального матеріалу.

Викладачами кафедри велика увага приділяється малоінвазивним сучасним методам діагностики та лікування. Також докладно розбираються питання надання ургентної допомоги і реанімації при гострій хірургічній патології у дітей.

Придбання студентом теоретичних знань не обмежується обробкою підручника, а включає вивчення додаткової літератури. Кафедра має і постійно оновлює список додаткової літератури. Кожному студенту доручається реферат з актуальних питань дитячої інфекційної патології. Робота студента близька до наукової роботи, яку виконують учасники студентського кола. Студенти повідомляють про свої реферати на конференції в групі.

Висновки. Однією з найбільш ефективних форм стимулювання пізнавальної діяльності та самостійності студентів, які намагаються освоїти нові медичні технології, є активна робота студентської наукової спільноти. Самостійна робота студента через систему типових завдань у роботі спеціаліста, індивідуальні дослідження та дослідження дає можливість наблизити освітню діяльність до майбутньої професії. Використання рольових ігор, впровадження комп'ютерних технологій, дозволяють максимально наблизити до клінічної підготовки і повною мірою включати індивідуальні пізнавальні здібності кожного учня, допомагає в самостійності - знання і самореалізація як основа визначення майбутньої життєвої позиції.

Література

1. Вітвицька С.С. Особистісно орієнтоване виховання студентів у вищих навчальних закладах освіти // Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. - Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. - С. 50-78.
2. Груша Д. О. Особистісно орієнтоване навчання та виховання у вищих медичних навчальних закладах. Психолого-педагогічні науки. - 2014. - № 1. - с. 111-114.
3. Крицький І.О. Запровадження кредитно-модульної системи у практику роботи факультету ТДМУ/ І.О.Крицький, П.В.Гоцинський, Г.А.Крицька // Медична освіта. - 2012. - №4. - С.18-19.
- 4.Островський І.М., Прохоров Є.В. Рольова гра як засіб навчання та контролю знань субординаторів // Медична освіта.-2004.-№1 .-С.49-51.
5. Підготовка сімейних лікарів на сучасному етапі: вирішені та невирішені проблеми / Г.І.Лисенко, О.Б.Яценко, Л.В.Хіміон [та Ін..] // Сімейна медицина. - 2011. - №3 - С.5-6.
6. Яценко С.Л. Особистісно орієнтоване навчання: теоретичний та прикладний аспекти // Проблеми освіти: Наук-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. - Київ, 2015. - Вип. 85. -С. 231-237.